

Prijetje in predaja oseb v okviru medsebojnega sodelovanja držav članic Evropske unije in sodelovanja držav članic Evropske unije z ostalimi državami v okviru sodelovanja na kazenskem področju (Pogled preiskovalnega sodnika)

Janez Žirovnik

Namen prispevka:

Avtor v prispevku s perspektive preiskovalnega sodnika, ki se vedno pogosteje srečuje z izzivi instituta izročitve, prikazuje teoretična izhodišča in pot, ki je privedla k sedanji ureditvi tega področja, pri čemer kot praktik opozarja na pomembne določbe, ki jih je treba upoštevati že v predhodnem postopku, ko le-tega vodi policija, kot tudi na določbe, s katerimi se v praksi srečujejo sodniki, ki odločajo o predaji zahtevane osebe.

Še posebej pa so v prispevku prikazane podobnosti in razlike, ki se nanašajo na predajo osebe med državami članicami Evropske unije, ter na tiste, ki se nanašajo na predajo drugim državam z območja bivše skupne države, ki se izvajajo na podlagi mednarodnih pogodb in dvostranskih sporazumov in se nanaša na področje izročitve oseb, za katere je to področje ostalo urejeno v Zakonu o kazenskem postopku (ZKP).

Metodologija:

Osnovno izhodišče prispevka predstavlja analiza normativne ureditve in sprejeta sodna praksa na obravnavanem področju.

Ugotovitve:

Enotna urejenost obravnavanega področja pomeni bistveno časovno in postopkovno prednost pred drugimi postopki predaje in omogoča zahtevanim osebam čimprejšnji postopek pred pristojnimi sodišči.

Izvirnost:

Avtor prispevka prihaja do zaključkov, da bi z aplikacijo postopkov, ki sedaj veljajo na prej navedenih področjih, tudi na države, ki niso članice Evropske unije, zlasti na področju sodelovanja v kazenskih zadevah, nedvomno poenostavili in občutno skrajšali postopke predaje

Ključne besede: mednarodno sodelovanje, prijetje in predaja, izročitev, konvencija

1 Uvod

V času globalizacije in mednarodnega povezovanja bi bilo utopično pričakovati, da bo državni aparat, kamor umeščamo tudi sodišča in tožilstvo, kot del pravosodja, uokvirjen znotraj državnih meja. Že v času pred globalizacijo ni bilo tako, v zadnjem času, ko tudi kriminal ne pozna meja, pa se zadeve sploh spreminjajo. V času pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo, je pravosodju delovanje zunaj meja države omogočala domača zakonodaja in sklenjene

mednarodne pogodbe, tako dvostranske kot tudi večstranske. Po vstopu v EU pa so se razmere spremenile, saj je postala Slovenija članica Evropske unije s svojimi pravicami in obveznostmi tudi na pravosodnem področju. Nenazadnje pa je bilo pravosodnim organom z vstopom Slovenije v evropske integracije olajšano tudi delo na področju mednarodnega sodelovanja, vsaj v delu, ko so vključeni državljani držav, članic Evropske unije.

Ko govorimo o mednarodni kazenskopravni pomoči mislimo na celoto različnih dejanj, ki jih opravljajo domači državni organi in državni organi tujih držav v kazenskem postopku z namenom, da bi uresničili pravico do kazenskega pregona, sojenja in izvršitve kazni, ki je bila izrečena obsojencu v eni držav kot subjektu mednarodnega kazenskega sodelovanja (Dežman & Erbežnik, 2003, str. 992). Kazenskopravna pomoč obsega različna ravnanja državnih organov. Ena od oblik mednarodne kazenskopravne pomoči je tudi izročitev, ki je v Zakonu o kazenskem postopku – ZKP (Uradni list RS, št. 63/1994 s spremembami in dopolnitvami) urejena v XXX. in XXXI. poglavju, pri čemer je v XXX. poglavju urejen postopek za mednarodno pravno pomoč in izvršitev mednarodnih pogodb v kazenskih zadevah, medtem ko je v XXI. Poglavju določen postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev in podrobneje urejen postopek izročitve - ekstradikcijo.

Druga oblika kazenskopravne pomoči pa se nanaša na sodelovanje v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije, katere začetki segajo v obdobje vstopa Slovenije v Evropsko unijo, ko je tudi Slovenija sprejela zakonodajo o izročanju obdolžencev in obsojencev oz pravilneje imenovano predajo le-teh. V letu 2004 je Republika Slovenija sprejela Zakon o evropskem nalogu za prijetje in predajo – ZENNP (Uradni list RS, št. 37/2004) s spremljajočim pravilnikom (Uradni list RS, št. 51/2004), pri čemer velja poudariti, da so za določene primere,¹ kljub sprejemu ZENPP še naprej veljala pravila ZKP ter konvencij in mednarodnih pogodb, ki so se nanašale na izročitev.

Prej navedeno pa se je spremenilo s sprejemom Zakona o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije ZSKZDČEU (Uradni list RS, št. 102/2007), ki je določil, da se z dnem, začetka uporabe ZSKZDČEU, za področja mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah z državami članicami, ki jih ureja ZSKZDČEU, prenehajo uporabljati določbe šestega odstavka 154. člena, 160.b člena ter XXX. in XXXI. poglavja ZKP, razen v zvezi z zaprosili za mednarodno pravno pomoč, ki so jih pristojni organi Republike Slovenije prejeli pred dnem začetka uporabe ZSKZDČEU in so se izvedli in dokončali po določbah ZKP.

Navedeno pa pomeni, da imamo v Slovenije v zvezi z mednarodno pravno pomočjo na navedenih področjih dvojno ureditev, le da ena od teh velja za države, članice Evropske unije, druga pa za vse ostale države.

1 V prehodnih in končnih določbah je bilo določeno, da se zahteve za izročitev držav članic, ki jih sodišče prejme pred 1. majem 2004, obravnavajo po postopku za izročitev, določenim v ZKP in po mednarodnih pogodbah, ki obvezujejo Republiko Slovenijo. Zahteve za izročitev držav članic, ki so jih sodišče prejela po 1. maju 2004, so se obravnavala po ZENPP. Ne glede na to, pa so se zahteve za izročitev ali predajo držav članic, ki so se nanašale na kazniva dejanja, storjena pred 7. 8. 2002, niso obravnavala po določbah ZENNP, temveč po postopku izročitve, določenim ZKP in z mednarodnimi pogodbami, ki so obvezovale Republiko Slovenijo. V razmerju do držav članic, ki v domači zakonodaji niso imele urejenega prenosa Okvirnega sklepa 2002/585/JHA Sveta Evropske unije z dne 13. 6. 2002 o Evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami, so se uporabljale veljavne mednarodne pogodbe o izročitvi, ki so obvezovale Republiko Slovenijo.

2 Mednarodna kazenskoppravna pomoč

2.1 Splošno

Mednarodna kazenskoppravna pomoč² dajejo slovenski pristojni organi po določbah ZKP zgolj, če ni z mednarodno pogodbo ali z zakonom, ki ureja sodelovanje v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije določeno drugače. Navedeno pomeni, da se za države članice Evropske unije primarno upoštevajo določbe ZSKZDČEU³, za ostale države pa najprej sprejete in ratificirane mednarodne pogodbe,⁴ šele subsidiarno pa določbe ZKP.

V prispevku se osredotočamo na sodelovanje med državami članicami Evropske unije na področju kazenskih zadev ter na mednarodno kazenskoppravno pomoč med državami članicami Evropske unije in ostalimi državami. Ker se bomo v prispevku v delu mednarodne kazenskoppravne pomoči usmerili zlasti na države bivše skupne države, je treba najprej ugotoviti, katere mednarodne pogodbe veljajo na področju izročitve. Splošna ugotovitev je, da ima Slovenija sklenjene in ratificirane mednarodne pogodbe z večino članic bivše skupne države (Hrvaška,⁵ Bosna in Hercegovina,⁶ Makedonija⁷), razen s Srbijo in Črno Goro, ki pa sta tako kot Slovenija podpisnici Evropske konvencije o izročitvi - EKI,⁸ zato se lahko izročitev izvaja tudi s med temi državami.

Ob navedenem pa je treba posebej poudariti, da je po vstopu v Evropsko unijo je v razmerju do Republike Hrvaške izročitveni postopek nadomestil postopek predaje na podlagi evropskega

² Termin mednarodna kazenskoppravna pomoč se uporablja v zvezi s sklenjenimi večstranskimi in dvostranskimi mednarodnimi pogodbami, katerih določbe se nanašajo na izročitev. V zadevah predaje po ZSKZDČEU se uporablja termin mednarodno sodelovanje.

³ Določbe ZSKZDČEU se ne uporabljajo za vprašanja sodelovanja v kazenskih zadevah, ki so drugače urejena s kakšnim pravnim aktom Evropske unije, ki se neposredno uporablja, ali z mednarodno pogodbo med državami članicami Evropske unije v skladu s 34. členom Pogodbe o Evropski uniji. Glede vprašanj sodelovanja v kazenskih zadevah, ki v ZSKZDČEU niso posebej urejena, se v skladu z njihovo naravo po pravu Republike Slovenije smiselno uporabljajo določbe Kazenskega zakonika ter zakonov, ki urejajo odgovornost pravnih oseb za kazniva dejanja, kazenski postopek, izvrševanje kazenskih sankcij in prekrške.

⁴ Slovenija je podpisnica več mednarodnih pogodb, seznam se redno spreminja in je dosegljiv na spletni strani ministrstva pristojnega za pravosodje: http://www.mp.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/mednarodne_pogodbe_s_podrocja_pravosodja (bilateralni sporazumi ali mednarodne pogodbe).

⁵ Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o izročitvi, 1995 in Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o pravni pomoči v civilnih in kazenskih zadevah, 1994.

⁶ Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino o izročitvi - BBHI, 2002 in Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino o pravni pomoči v civilnih in kazenskih zadevah - BBHPP, 2010.

⁷ Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo o izročitvi - BMKI, 1997 in Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino o pravni pomoči v civilnih in kazenskih zadevah - BBHPP, 2010.

⁸ Evropska konvencija o izročitvi je bila sprejeta v Parizu dne 13. 12. 1957, oba dodatna protokola pa v Strasbourgu in sicer Dodatni protokol št. 86 dne 15. 10. 1975, Drugi dodatni protokol št. 98, pa dne 17. 3. 1978. Konvencijo in oba dodatna protokola je predstavnik Republike Slovenije, podpisal v Strasbourgu 31. marca 1994 - Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o izročitvi - EKI, Dodatnega protokola k Evropski konvenciji o izročitvi in Drugega dodatnega protokola k Evropski konvenciji o izročitvi, 1994.

naloga za prijetje in predajo, ki je urejen v ZSKZDČEU.⁹ Vendar pa, glede na okoliščino, da je Republika Hrvaška podala izjavo k 32. členu Okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami ter s tem omejila uporabo postopka predaje na kazniva dejanja, storjena po 7. 8. 2002,¹⁰ se za dejanja, ki so bila storjena pred 7. 8.2002, še vedno uporablja postopek izročitve na podlagi ustreznih mednarodnih instrumentov.

2.2 Izročitev in predaja

Pomembno je poudariti, da je treba na navedenih področjih razlikovati postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev, ki je določen v XXXI. poglavju ZKP, kjer se izroča tujca tuji državi od postopka za predajo, kjer je predaja opredeljena kot izvršitev naloga v državi članici s prepustitvijo zahtevane osebe pristojnemu organu druge države članice, ki je odredila nalog. Navedeno torej pomeni, da mora država izvršitve¹¹ ob izpolnjevanju pogojev za predajo, zahtevano osebo¹² predati¹³ državi odreditve¹⁴ ali državi prosilki¹⁵ ne glede na to, ali gre za državljana države izvršitve ali za državljana Evropske unije ali morda celo tretje države.

3 Izročitev

3.1 Splošno

Postopek za izročitev obdolžencev in obsojencev je poseben postopek, ki je namenjen ugotavljanju pogojev za izročitev tujega državljana tuji državi na njeno prošnjo. Izročitev (ekstradikcija) je eden izmed najstarejših in najpomembnejših institutov mednarodnega kazenskega prava, ki je v svojem razvoju izoblikoval nekatere temeljne značilnosti, ki jim sledijo tudi notranje zakonodaje posameznih držav. Gre za institut, s katerim se tujec ali oseba brez državljanstva (apatrid, na podlagi sodnega postopka izroči tuji državi, da bi mu ta sodila ali da bi zoper njega izvršila kazensko sankcijo (Dežman & Erbežnik, 2003, str. 999). V postopku izročitve sodelujeta dva mednarodnopravna subjekta, ki si prizadevata za soglasje glede izročitve določene osebe, ki pa samo po sebi ne zadostuje, saj je treba, da je soglasje držav o izročitvi urejeno s pravili mednarodnega prava. (Dežman & Erbežnik, 2003, str. 999).

V postopku izročitve je treba upoštevati nekatera temeljna načela, katerih namen je predvsem ta, da določijo temeljne pogoje za izročitev ter tako poenotijo pravno varstvo oseb, katerih izročitev se zahteva, hkrati pa države s sklicevanjem na ta načela varujejo svojo neodvisnost,

⁹ Od 19. 6. 2013 velja nov Zakon o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije-ZSKZDČEU-1, ki se je začel uporabljati 20. 9. 2013 (Uradni list RS, št. 48/2013).

¹⁰ Čeprav naj bi hrvaška, po burnih odzivih, ko ji je bilo očitano, da je omejitev predaje vezana le na eno osebo spremenila zakonodajo na tem področju <http://www.dnevnik.si/svet/hrvaska-bo-umaknila-lex-perkovic>

¹¹ "država izvršitve" je država članica, katere pristojni organ izvrši odločbo ali ukrep za drugo državo članico.

¹² "zahtevana oseba" je posameznik ali posameznica, zoper katero je odrejen nalog in jo je treba predati državi članici, ki je odredila nalog ali opraviti njen prevoz čez ozemlje države članice;

¹³ "predaja" je izvršitev naloga v državi članici s prepustitvijo zahtevane osebe pristojnemu organu druge države članice, ki je odredila nalog.

¹⁴ "država izdaje" ali "država odreditve" je država članica, katere pristojni organ je izdal odločbo ali ukrep, ki se izvršuje v drugi državi članici.

¹⁵ "država prosilka" je država članica, katere pristojni organ prosi za izvedbo dejanja pravne pomoči.

suverenost enakost in mednarodni ugled. Gre za načelo recipročnosti,¹⁶ ekstradibilnosti,¹⁷ identitete norme¹⁸ in specialnosti¹⁹ (Bavcon, Bošnjak, Brinc, Jager, Krapac, & Maver, 1997, str. 154-155).

Za izročitev obstajajo določene omejitve in sicer je zaproseni državi prepovedano izročanje lastnih državljanov,²⁰ prav tako pa ni dovoljeno izročati oseb, če gre za t.i. humanitarne razloge kot npr. vzgoja, zdravstveno stanje, družinske razmere, duševni in telesni razvoj zahtevane osebe ... Prav tako ni dovoljeno izročati oseb, ki jih država prosilka zahteva zaradi političnih kaznivih dejanj ali za kazniva dejanska, če je v državi prosilki predpisana smrtna kazen. Prav tako se državi prosilki ne more izročiti osebe, ki je kaznivo dejanje storila na ozemlju zaprosene države oz. zoper njo ali zoper državljana te države²¹, pa tudi če gre za omejitve kazensko-procesne narave.²²

3.2 Postopek izročitve

Postopek izročitve je načeloma določen v dvostranskih ali večstranskih mednarodnih pogodbah, v kolikor pa postopek izročitve ne bi bil določen dovolj natančno ali morda v kakšnem primeru sploh ne bi bil določen, zaprosena država uporabi določbe domače kazensko-procesne zakonodaje, v primeru Slovenije ZKP, ki se, kot rečeno, uporablja subsidiarno. Kot rečeno, morajo biti za izročitev izpolnjeni pogoji za izročitev, ki so taksativno določeni v 522. členu ZKP in sicer da tisti, katerega izročitev se zahteva, ni državljan Republike Slovenije in da dejanje, zaradi katerega se zahteva izročitev, ni bilo storjeno na ozemlju Republike Slovenije, zoper njo ali njenega državljana. dejanje, zaradi katerega se zahteva izročitev, mora biti kaznivo tako po domačem zakonu, kakor po zakonu države, v kateri je bilo storjeno.

V primeru, da gre za izročitev zaradi kazenskega pregona, za kaznivo dejanje po pravu obeh držav se lahko izreče kazen enega ali več let zopora ali varnostni ukrep v trajanju več kot enega leta oz. da v primeru, da gre za izročitev zaradi izvršitve pravnomočno izrečene kazni ali varnostnega ukrepa, znaša kazen ali varnosti ukrep oziroma njun ostanek, ki ga je potrebno izvršiti, najmanj 4 mesece. tujca se lahko izroči tudi v primeru, da po domačem zakonu ni zastaral kazenski pregon ali ni zastarala izvršitev kazni, preden je bila oseba priprta ali zaslišana kot obdolženec oziroma, da tisti, katerega izročitev se zahteva, ni bil zaradi istega dejanja že pravnomočno oproščen ali obsojen v Republiki Sloveniji ali tuji državi, pod pogojem, da je v primeru izrečene kazni kazen že prestal ali jo prestaja ali se po zakonodaji države, ki je kazen izrekla, kazen ne more več izvršiti ali je bil kazenski postopek zoper njega pravnomočno ustavljen ali je bila obtožba zoper njega pravnomočno zavrnjena; ali da ni zoper tujca v Republiki Sloveniji zaradi istega proti Republiki Sloveniji storjenega dejanja uveden kazenski

¹⁶ Zaprošena država pogojuje svojo pozitivno odločitev o izročitvi z identično odločitvijo države prosilke v analognem bodočem primeru, če gre za nepogodbeno izročitev, medtem ko pravna recipročnost temelji na dvostranskem sporazumu. Govorimo tudi o vzajemnosti)

¹⁷ Pomeni, da je izročitev mogoča le na podlagi vnaprej določenih kaznivih dejanj.

¹⁸ Pomeni tudi obojestransko kaznivost oz. da je dejanje osebe, katere izročitev se zahteva kaznivo tako v državi prosilki kot tudi v zaproseni državi.

¹⁹ Pomeni, da lahko država prosilka preganja ali kaznuje izročeno osebo samo za tista dejanja, za katera je odobrena izročitev, če so bila druga dejanja storjena preden je država prosilka zaprosila za izročitev.

²⁰ Razen v primerih, ki jih določa mednarodna pogodba, ki obvezuje Republiko Slovenijo.

²¹ Govorimo o t. . teritorialni omejitvi.

²² Če sta kazenski pregon ali izvršitev kazni zastarala, če gre za res iudicata ali za litispendenco, če so v državi prosilki pristojna izredna sodišča ali če je bila v državi prosilki zahtevana oseba obsojena v nenavzočnosti

postopek, če pa je uveden postopek zaradi dejanja, storjenega proti državljanu Republike Slovenije, da je dano zavarovanje za uveljavitev premoženjskopравnega zahtevka oškodovanca. Da zoper osebo, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki ne teče postopek pred izrednim sodiščem, če gre za prošnjo za izročitev zaradi izvedbe postopka, oziroma da ni takšno sodišče izreklo kazenske sankcije, če gre za prošnjo za izročitev zaradi izvršitve kazni.

Da država prosilka poda ustrezna zagotovila, da smrtna kazen ne bo izrečena oziroma izvršena, če se izročitev zahteva zaradi kaznivega dejanja, za katero je v državi prosilki predpisana smrtna kazen ter da v primeru, ko gre za izvršitev kazenske sankcije, ki je bila izrečena s pravnomočno sodbo v sodnem postopku v nenavzočnosti osebe, katere izročitev se zahteva, država prosilka predloži ustrezna dokazila, da je bila oseba osebno vabljen ali ji je bil čas in kraj postopka sporočen prek zastopnika, pooblaščenega v skladu s pravom države, ki je sodbo izdala, zaradi česar je bila sodba izdana v nenavzočnosti, ali je ta oseba pristojnemu organu izjavila, da ne izpodbija odločbe; ali zagotovi, da bo kazenski postopek po izročitvi znova opravljen v navzočnosti izročene osebe. Da zahteva za izročitev ni podana zaradi kaznivega dejanja, ki ga je storila zahtevana oseba, ko še ni bila stara 14 let, da je ugotovljena istovetnost tistega, katerega izročitev se zahteva in da je dovolj dokazov za utemeljenost suma, da je tujec, katerega izročitev se zahteva, storil določeno kaznivo dejanje, ali da obstaja o tem pravnomočna sodba.

Postopek za izročitev obdolženega ali obsojenega tujca se uvede na prošnjo tuje države tako, da se prošnja za izročitev poda po diplomatski poti, ter da so ji priložena sredstva za ugotovitev istovetnosti, potrdilo ali drugi podatki o tujčevem državljanstvu, obtožnica ali sodba ali odločba o priporu ali kakšen drug akt, ki je enak tej odločbi, v izvorniku ali overjenem prepisu, izpisek iz besedila kazenskega zakona tuje države, ki naj se uporabi ali ki je bil uporabljen proti obdolžencu zaradi dejanja, ki je povod za zahtevano izročitev; če je bilo dejanje storjeno na območju kakšne tretje države, pa tudi izpisek iz besedila kazenskega zakona te države overjen prevod v slovenskem jeziku.

Ministrstvo za zunanje zadeve pošlje prošnjo za izročitev tujca po ministrstvu za pravosodje preiskovalnemu sodniku sodišča, na katerega območju tujec prebiva ali na katerega območju se najde. Če je prošnja ustrezna in so dani razlogi za pripor iz 201. člena ZKP, izda preiskovalni sodnik nalog, da se tujec pripre, oziroma stori druge ukrepe, da se zagotovi njegova navzočnost, razen če je že iz same prošnje očitno, da izročitev ni dopustna. Ne glede na določbo 205. člena ZKP lahko pripor v postopku izročitve po prejemu prošnje za izročitev brez posebnih odločb o podaljšanju traja do izročitve tuji državi oziroma do odločitve ministra za pravosodje, s katero se izročitev zavrne, vendar skupno trajanje pripora, odrejenega pred prejemom prošnje za izročitev in po njenem prejemu, ne sme preseči trideset mesecev. Vendar pa je pripor potrebno odpraviti takoj, ko čas trajanja preseže oziroma doseže izrečeno kazensko sankcijo tuje države oziroma maksimum predpisane kazni, ki jo pravo države prosilke predpisuje za kaznivo dejanje, za katero se zahteva izročitev.

Ko preiskovalni sodnik ugotovi tujčevo istovetnost, mu brez odlašanja naznani, zakaj in na podlagi katerih dokazov se zahteva njegova izročitev; nato pa zahteva od njega, naj navede, kar ima povedati v svoj zagovor. O zaslišanju in zagovoru se napravi zapisnik. Preiskovalni sodnik pouči tujca, da si sme vzeti zagovornika, ali mu ga postavi po uradni dolžnosti, če gre za kaznivo dejanje, za katero je obramba po tem zakonu obvezna, ali če je zoper tujca odrejen pripor.

Preiskovalni sodnik izpusti tujca, če prenehajo razlogi za pripor ali če se ne poda prošnja za izročitev v roku, ki ga je on določil, upoštevajoč pri tem oddaljenost države, ki zahteva izročitev; ta rok ne sme biti daljši kot tri mesece od dneva, ko je bil tujec priprt. Ta rok se

sporoči tuji državi. Na prošnjo tuje države sme senat pristojnega sodišča v opravičenih primerih podaljšati rok največ za dva meseca.

3.3.1 Redni postopek izročitve

Po zaslišanju državnega tožilca in zagovornika opravi preiskovalni sodnik po potrebi še druga poizvedovalna dejanja, da se ugotovi, ali so podani pogoji za izročitev tujca oziroma za izročitev predmetov, na katerih ali s katerimi je storil kaznivo dejanje, če so mu bili vzeti. Nato pošlje poizvedovalne spise s svojim mnenjem senatu. Če teče zoper tujca, katerega izročitev se zahteva, pri domačem sodišču kazenski postopek zaradi istega ali kakšnega drugega kaznivega dejanja, navede preiskovalni sodnik to v spisih, saj takšen postopek pomeni zadržek takojšnje izročitve in se lahko na podlagi tega izročitev odloži do pravnomočno končanega kazenskega postopka ali do poteka prestajanja kazni.

Če senat okrožnega sodišča spozna, da niso izpolnjeni zakonski pogoji za izročitev, izda sklep, da se prošnja za izročitev zavrne. Ta sklep pošlje to sodišče po uradni dolžnosti sodišču druge stopnje, ki po zaslišanju državnega tožilca sklep potrди, razveljavi ali spremeni. Če je tujec priprt, sme senat sodišča prve stopnje odločiti, da ostane v priporu do pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi izročitve. Pravnomočni sklep, s katerim se zavrne izročitev, se pošlje po ministrstvu za pravosodje ministrstvu za zunanje zadeve, ki obvesti o tem tujo državo. V primeru, da se izročitev zavrne, ker je oseba državljan Republike Slovenije, se izročitvena dokumentacija preda pristojnemu državnemu tožilstvu zaradi morebitne uvedbe kazenskega pregona v Republiki Sloveniji.

Če senat okrožnega sodišča spozna, da so izpolnjeni zakonski pogoji za izročitev, oziroma, da so podani pogoji za odložitev izročitve, ugotovi to s sklepom. Zoper ta sklep ima tujec pravico pritožbe na sodišče druge stopnje.

Če sodišče druge stopnje ob pritožbi spozna, da so izpolnjeni zakonski pogoji za izročitev tujca, oziroma če zoper tak sklep sodišča prve stopnje ni vložena pritožba, se zadeva pošlje ministru za pravosodje, ki nato odloči o izročitvi.

3.3.2 Skrajšani postopek izročitve

Izročitev tujca se lahko dovoli na brez izvedbe prej opisanega postopka, če tujec po pravnem pouku preiskovalnega sodnika izjavi, da soglaš a z izročitvijo, pri čemer morata biti prisoten zagovornik. V tem primeru se lahko tujec po pravnem pouku preiskovalnega sodnika odpove tudi uporabi pogojev načela specialnosti²³, Soglasje za izročitev je prostovoljno in ga je mogoče preklicati le do odločitve ministra, pristojnega za pravosodje. Pouk preiskovalnega sodnika o soglasju izročitvijo in odpovedi načelu specialnosti ter izjava tujca, da sta bila soglasje in odpoved dana prostovoljno in v navzočnosti zagovornika, se zapišejo v zapisnik. Preiskovalni sodnik nato ugotovi, ali so podani pogoji za izročitev in nato s sklepom odloči o izročitvi ter ga vroči osebi, katere izročitev se zahteva, zagovorniku in državnemu tožilcu. Zoper ta sklep je v 24 urah možna pritožba na senat okrožnega sodišča, ki mora o njej odločiti v 48 urah. Preiskovalni sodnik po pravnomočnosti sklepa odločitev sporoči ministru, pristojnemu za pravosodje, ki o odločitvi sodišča takoj obvesti državo prosilko.

²³ Da se ne sme preganjati zaradi kakšnega drugega kaznivega dejanja, storjenega pred izročitvijo, da se zoper njega ne sme izvršiti kazen za kakšno drugo kaznivo dejanje, storjeno pred izročitvijo; da se zoper njega ne sme uporabiti hujša kazen od tiste, na katero je obsojen; ali da se ne sme izročiti kakšni tretji državi v pregon zaradi kaznivega dejanja, ki ga je storil, preden je bila dovoljena izročitev.

3.4 Odločanje o izročitvi

O izročitvi tujca odloča minister za pravosodje z odločbo, s katero izročitev dovoli ali ne dovoli. Lahko izda tudi odločbo, da se izročitev odloži zaradi tega, ker teče zoper tujca, katerega izročitev se zahteva, pri domačem sodišču kazenski postopek zaradi kakšnega drugega kaznivega dejanja ali ker prestaja tujec kazen v Republiki Sloveniji. Če bi zaradi odložitve izročitve iz prvega odstavka v državi prosilki kazenski pregon zastaral ali bi bil njegov potek resno oviran, se sme na utemeljeno prošnjo države prosilke dovoliti začasna izročitev zaradi kazenskega postopka. O dovoljenosti začasne izročitve odloča minister za pravosodje, po predhodnem mnenju organa, pred katerim poteka kazenski postopek oziroma v čigar pristojnosti je izvrševanje kazenskih sankcij. Začasna izročitev se sme dovoliti, če se s tem ne ogroža potek kazenskega postopka, ki zoper osebo poteka v Republiki Sloveniji in če je zaprosena država zagotovila, da bo oseba v državi prosilki vseskozi v priporu kot tudi, da jo bo v roku, določenem s strani Republike Slovenije vrnila v Republiko Slovenijo.

Minister, pristojen za pravosodje, ne dovoli izročitve tujca, če ta uživa pravico pribežališča, če gre za politično ali vojaško kaznivo dejanje ali če obstaja verjetnost, da bi bila oseba, katere izročitev se zahteva, v državi prosilki mučena oziroma bi se z njo nečlovečno ali ponižujoče ravnalo oziroma jo na ta način kaznovalo.

4 Mednarodno sodelovanje

4.1 Splošno

Kot je bilo že izpostavljeno, je Slovenija z vstopom v Evropsko unijo sprejela tudi zaveze na področju pravosodja in notranjih zadev. Ena od teh zavez je bila tudi upoštevanje določb ki se nanašajo na izvrševanje odločb tujih pravosodnih organov zaradi prijetja ali predaje oseb. Ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo je na tem področju veljal ZENPP, ki je urejal postopek odreditve Evropskega naloga za prijetje in predajo in postopek predaje obdolžencev in obsojencev med Republiko Slovenijo in drugimi državami članicami Evropske unije ter prevoz obdolžencev in obsojencev med državami članicami Evropske unije čez ozemlje Republike Slovenije. S tem zakonom je bil v slovenski pravni red implementiran Okvirni sklep Sveta o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami.

Izročitev v sklopu kazenskega postopka namreč pomeni zagotovitev, da bo tujec s strani ene države izročen drugi državi zaradi pregona ali izvršitve kazni v tradicionalnem kontekstu političnih in diplomatskih odnosov med državami. Zato je šlo za pogosto počasen in zapleten postopek, ki pa ni popolnoma primeren in skladen s konceptom tako imenovanega "področja brez meja" kot je Evropska unija.²⁴

Za prijetje in predajo oseb v okviru mednarodnega sodelovanja med državami članicami na kazenskem področju se upoštevajo nekatera temeljna načela.

Tako morajo pristojni organi v Sloveniji izvrševati odločbe pristojnih organov drugih držav članic na podlagi vzajemnega priznavanja odločb brez dodatnih formalnosti in pri odločanju presojujejo le, ali so predložene ustrezne listine ter izpolnjeni drugi pogoji, ki jih določa zakona. V

²⁴ Predlog zakona o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije - ZSKZDCEU, 2007, stran 2

skladu z načelom specialnosti se sme osebo, ki je predana drugi državi članici, preganjati, zoper njo izvršiti kazen ali jo predati drugi državi članici samo zaradi tistega kaznivega dejanja, ki ga je storila pred predajo in zaradi katerega je bila predana. Gre za splošno načelo, v zvezi s katerim lahko obstojijo tudi določene okoliščine, v katerih je mogoč odstop od tega načela.

Načelo učinkovite pomoči, pomeni, da so pristojni slovenski organi v postopkih po tem prijetja in predaje dolžni v okviru svojih pristojnosti in v skladu s temeljnimi načeli slovenskega pravnega reda ravnati tako, da se v največji možni meri doseže namen sodelovanja v korist druge države članice. Načelo hitrosti postopka določa, da mora sodelovanje v kazenskih zadevah potekati prednostno in hitro, če za zadeve enake vrste tako določa zlati ZKP.²⁵

4.2 Postopek za prijetje in predajo med državami članicami

Izvršitev evropskega naloga za prijetje in predajo v Republiki Sloveniji je dopustna, če je nalog odrejen zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je v državi odreditve predpisana kazen zapora najmanj enega leta ali - zaradi izvršitve kazni zapora oziroma varnostnega ali drugega ukrepa kazenskega sodišča, ki se izvršuje z odvzemanjem prostosti, najmanj štirih mesecev. V navedenih primerih je predaja dopustna le, če je dejanje, za katerega se zahteva predaja, kaznivo tudi po Kazenskem zakoniku (dvojna kaznivost).

Izjemoma pa je predaja dopustna ne glede na dvojno kaznivost, če je nalog odrejen zaradi kaznivega dejanja, za katero je po pravu države odreditve kot najvišja mera kazni odvzema prostosti predpisan zapor najmanj treh let in gre po pravu te države za eno v zakonu določenih vrst kaznivih dejanj, ki so opredeljene z izrazi, ki jih uporablja uradni prevod okvirnega sklepa v slovenski jezik, in niso prilagojene terminologiji Kazenskega zakonika. Razlog za to je dejstvo, da ne gre za opredelitev točno določenih kaznivih dejanj, ampak kategorij le-teh, in da je ocena o tem, ali določeno kaznivo dejanje spada v katero od opredeljenih kategorij, v pristojnosti države odreditve in je država izvršitve ne sme preverjati, kar je prav tako določeno v zakonu.

Predaja zahtevane osebe pa se vedno zavrne, če je nalog odrejen za kaznivo dejanje, ki bi bilo v Republiki Sloveniji obseženo z amnestijo, če bi bili organi Republike Slovenije pristojni za pregon in sojenje storilcu tega dejanja pa tudi, če je odrejen nalog za kaznivo dejanje, zaradi katerega je bila zahtevana oseba že pravnomočno oproščena ali obsojena v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici ali tretji državi. Ob tem je dodan pogoj, da je v primeru izrečene kazni oseba kazen že prestala ali jo prestaja ali se po zakonodaji države, ki je kazen izrekla, kazen ne more več izvršiti. Nadalje se predaja zavrne, če gre za kaznivo dejanje, zaradi katerega je bil v Republiki Sloveniji zoper zahtevano osebo pravnomočno ustavljen kazenski postopek ali je bila obtožba pravnomočno zavrnjena ali kadar je pristojni državni tožilec zavrgel kazensko ovadbo, ker je osumljenec izpolnil sporazum v postopku poravnavanja, ali ker je osumljenec po navodilih državnega tožilca izpolnil naloge za zmanjšanje ali odpravo škodljivih posledic kaznivega dejanja v skladu z določili ZKP (na primer v postopku odloženega pregona). Razlog za obligatorno zavrnitev naloga je tudi, če je le-ta odrejen za kaznivo dejanje, ki ga je storila zahtevana oseba, ko še ni bila stara štirinajst let; Prav tako se predaja zavrne, če je nalog odrejen za kaznivo dejanje, za katerega bi v Republiki Sloveniji kazenski pregon ali izvršitev kazni zastarala, če bi bilo domače sodišče pristojno za pregon ali za izvršitev kazni. Predajo zahtevane osebe je treba zavrniti tudi, če je odrejen nalog za kaznivo dejanje, ki ni kaznivo po Kazenskem zakoniku, pa ni moč uporabiti izjeme od pravila dvojne kaznivosti. Izjema so

²⁵ Glej tudi obrazložitev k predlogu 3., 4., 5. in 6. člena zakona o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije - ZSKZDČEU, 2007, str 127-128.

kazniva dejanja, povezana z davki in dajatvami, carino in deviznim poslovanjem, ko se predaje ne sme zavrni iz razloga, da domača zakonodaja ne odmerja enakih davkov, dajatev ter carinskih in deviznih predpisov, kot zakonodaja države odreditve.

Če gre za kaznivo dejanje, storjeno proti Republiki Sloveniji, se predaja zavrne, če teče zoper zahtevano osebo kazenski postopek v Republiki Sloveniji zaradi istega kaznivega dejanja, zaradi katerega je odrejen nalog. Če gre za kaznivo dejanje, storjeno proti državljanu Republike Slovenije, pa se predaja zavrne, če ni dano zavarovanje za uveljavitev premoženjskopopravnega zahtevka oškodovanca.

Predaja se zavrne tudi, če obstajajo utemeljeni razlogi za sklepanje, da je bil nalog odrejen z namenom kazenskega pregona in kaznovanja zahtevane osebe zaradi njenega spola, rase, vere, etničnega porekla, državljanstva, jezika, političnega prepričanja ali spolne usmerjenosti ali bi bil lahko iz teh razlogov njen položaj bistveno slabši.

Če odreditveni pravosodni organ ni podal zagotovil, v zvezi s pravicami zahtevane osebe in ni upošteval roka, v katerem bi moral podati zahtevano zagotovilo. Eno od zagotovil je tudi v primeru odreditve naloga zaradi izvršitve kazni, ko lahko pristojni organ zaprosene države zahteva zagotovilo odreditvenega organa, da bo imela zahtevana oseba, če je bila obsojena v nenavzočnosti in ni bila osebno vabljena, niti kako drugače obveščena o kraju in datumu obravnave, pravico zahtevati obnovo postopka oziroma ponovno sojenje v državi odreditve in bo lahko navzoča pri razglasitvi sodbe, kot tudi zagotovilo, zagotovilo, da zakonodaja države odreditve daje možnost pomilostitve obsojenca ali revizije izrečene kazni na zahtevo obsojenca ali po uradni dolžnosti, najpozneje v dvajsetih letih od pravnomočnosti sodbe, če je bil odrejen nalog zaradi kaznivega dejanja, za katerega je v državi odreditve predpisana kazen dosmrtnega zapora.

Če je bil nalog odrejen zaradi izvedbe kazenskega postopka in je zahtevana oseba državljan Republike Slovenije, državljan države članice, ki prebiva na ozemlju Republike Slovenije, ali tujec z dovoljenjem za stalno bivanje v Republiki Sloveniji, lahko sodišče pred odločitvijo o predaji od odreditvenega organa zahteva zagotovilo, da bo zahtevana oseba po končanem postopku vrnjena v Republiko Slovenijo. Ob tem se mora slovensko sodišče s pisno izjavo zavezati, da bo izvršilo sodbo sodišča države odreditve v skladu s slovenskim pravnim redom.

Sodišče pa lahko po lastni presoji v konkretnem primeru zavrne predajo zahtevane osebe, če teče zoper zahtevano osebo kazenski postopek v Republiki Sloveniji zaradi istega kaznivega dejanja, zaradi katerega je odrejen nalog, se predaja lahko zavrne tudi, kadar niso podani razlogi v zvezi s kaznivimi dejanji, ki se nanašajo na davke in carine, če sodišče oceni, da bi se kazenski postopek očitno lažje izvedel v Republiki Sloveniji. Sodišče lahko predajo zavrne tudi, če je bila v Republiki Sloveniji s pravnomočnim sklepom zahteva za preiskavo zavrnjena, ker ni bil podan utemeljen sum, da je zahtevana oseba storila kaznivo dejanje, zaradi katerega je odrejen nalog in državni tožilec v postopku odločanja o predaji izjavi, da bo znova predlagal uvedbo kazenskega postopka.

Kadar je nalog odrejen zaradi izvršitve kazni zapora in je zahtevana oseba državljan Republike Slovenije ali državljan druge države članice, ki prebiva na ozemlju Republike Slovenije, ali tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji, sodišče lahko zavrne predajo, če zahtevana oseba izjavi, da želi prestajati kazen v Republiki Sloveniji.

Dodatni pogoj je, da se domače sodišče zaveže, da bo izvršilo sodbo sodišča države odreditve v skladu z domačim zakonom.

Prav tako se predaja lahko zavrne, če je odrejen nalog zaradi kaznivih dejanj, ki se po Kazenskem zakoniku obravnavajo, kakor da so bila v celoti ali delno storjena na ozemlju Republike Slovenije in državni tožilec izjavi, da bo predlagal uvedbo kazenskega postopka ali če je odrejen nalog zaradi kaznivih dejanj, ki so bila storjena zunaj ozemlja, Kazenski zakonik pa ne dovoljuje pregona za ista dejanja, kadar so storjena zunaj ozemlja Republike Slovenije.

4.3 Postopek odločanja o izvršitvi naloga

Za izvedbo postopka predaje osebe drugi državi članici je pristojen preiskovalni sodnik, na katerega območju ima zahtevana oseba stalno ali začasno prebivališče ali na katerega območju se najde.

Nalog mora biti preveden v slovenski ali angleški jezik, saj okvirni sklep določa, da država članica za sprejemanje lahko določi poleg svojega uradnega jezika tudi katerega od drugih uradnih jezikov Evropske unije. Če nalog ni sestavljen v slovenskem jeziku ali mu ni priložen prevod v slovenski ali angleški jezik, preiskovalni sodnik o tem obvesti odreditveni pravosodni organ ter mu določi primeren rok, ki ne sme biti daljši od desetih dni, da predloži ustrezen prevod. Če je zahtevani osebi vzeta prostost, pa lahko preiskovalni sodnik sam odredi prevod naloga.

Zahtevana oseba imeti zagovornika ves čas postopka za predajo od privedbe k preiskovalnemu sodniku oziroma od prvega naroka o odločanju o predaji, pa do izvršitve predaje. Če si zahtevana oseba ne vzame zagovornika, ji ga predsednik sodišča v skladu z ZKP postavi po uradni dolžnosti. Prav tako ima zahtevana oseba v skladu z ZKP pravico do prevajanja in ji mora biti, če tako zahteva, nalog pisno preveden v njen jezik ali v drug jezik, ki ga razume.

Postopek se začne tako, da preiskovalni sodnik ob prejemu naloga na predpisanem obrazcu in njegov prevod v ustreznem jeziku, preveri, če obsega potrebne podatke za odločanje o njegovi izvršitvi in če izpolnjuje pogoje za dopustnost izvršitve).

Če so navedeni pogoji izpolnjeni, preiskovalni sodnik v skladu z drugim odstavkom izda odredbo za privedbo zahtevane osebe. V skladu s tretjim odstavkom pa smejo policisti zahtevano osebo prijeti tudi brez predhodne odredbe preiskovalnega sodnika, če je podana nevarnost, da bi pobegnila ali se skrila.

Ob prijemu mora policija zahtevano osebo poučiti, da ji je vzeta prostost na podlagi naloga ter o tem, katera država in zakaj zahteva njeno prijetje in predajo.

Hkrati jo morajo poučiti o njenih pravicah v postopku prijettja in predaje.

V skladu s predlaganim drugim odstavkom morajo policisti prijeto osebo takoj, oziroma v primeru prijettja brez predhodne odredbe preiskovalnega sodnika najpozneje v osemindesetih urah, privedi k pristojnemu preiskovalnemu sodniku. Ob privedbi morajo policisti obvestiti preiskovalnega sodnika, zakaj in kdaj je bila privedenemu odvzeta prostost. V primeru prijettja brez odredbe policisti preiskovalnemu sodniku predložijo nalog ali kopijo naloga.

Po privedbi preiskovalni sodnik preveri istovetnost privedene osebe, nato pa jo pouči o njenih pravicah.

Nato mora privedeno osebo brez odlašanja, najkasneje pa v osemindesetih urah, zaslišati v zvezi s pogoji za dopustnost izvršitve naloga in razlogi za zavrnitev predaje. Vsebina zaslišanja je omejena na okoliščine, v zvezi s katerimi je odločanje v skladu z okvirnim sklepom v pristojnosti izvršitvenih organov. Pravna podlaga in odločanje o vsebini zadeve je namreč v izključni pristojnosti odreditvenih organov. Ob tem mora preiskovalni sodnik zahtevano osebo le naznaniti z vsebino naloga in jo poučiti o možnosti soglašanja s predajo v skladu s katerim se izpelje skrajšani postopek predaje. Na zaslišanju mora biti prisoten pristojni državni tožilec.

Preiskovalni sodnik lahko v primerih, ko je to potrebno zaradi izvedbe zaslišanja in zagotovitve oziroma postavitve zagovornika privedeni osebi, s sklepom odredi pridržanje za potreben čas, vendar najdalj za osemindeset ur od ure, ko mu je bila oseba privedena. Za pritožbo zoper ta sklep se smiselno uporabljajo določbe ZKP.

Po zaslišanju preiskovalni sodnik v skladu s predlaganim prvim odstavkom opravi narok za odločitev o predaji. Na predlog zahtevane osebe, njenega zagovornika, pristojnega državnega tožilca ali po odločitvi preiskovalnega sodnika se narok za odločitev o predaji lahko preloži zaradi priprave obrambe, pregleda spisa ali pridobitve prevodov in drugih potrebnih pisanj.

Na naroku mora preiskovalni sodnik zahtevano osebo poučiti, da je soglasje k predaji prostovoljno, da ga ne more preklicati ter opozoriti, da bo v tem primeru o predaji odločeno po skrajšanem postopku v desetih dneh. Preiskovalni sodnik mora zahtevano osebo tudi poučiti o pomenu načela specialnosti, da se uporabi tega načela lahko odpove, posledicah odpovedi ter o tem, da je odpoved prostovoljna in je ne more preklicati.

Če zahtevana oseba izjavi, da soglašja s predajo, poda svoje soglasje in morebitno odpoved načelu specialnosti pred preiskovalnim sodnikom. Soglasje in odpoved načelu specialnosti ter izjava osebe, da je bilo soglasje oziroma odpoved dana prostovoljno in v navzočnosti zagovornika, je treba zapisati v zapisnik. V nasprotnem primeru domače sodišče ne sme opreti odločbe o predaji na izjavo zahtevane osebe.

4.4 Skrajšani postopek

Če je zahtevana oseba soglašala s svojo predajo, mora preiskovalni sodnik brez odlašanja, najkasneje pa v osemindesetih urah, odločiti o predaji. Predaja se dovoli s sklepom, ki obsega osebne podatke zahtevane osebe, državo članico, kateri se predaja, opis kaznivega dejanja, zaradi katerega se predaja (ki izhaja iz naloga), navedbo o soglasju zahtevane osebe s predajo ter če se je odpovedala načelu specialnosti, navedbo, da se zahtevane osebe ne sme izročiti tretji državi zaradi kaznivega dejanja, storjenega pred njeno predajo in navedbo, kdaj je bila zahtevani osebi odvzeta prostost na podlagi naloga in koliko časa je odvzem prostosti trajal.

Če se zahtevana oseba ni odpovedala načelu specialnosti, mora sklep v skladu s predlaganim tretjim odstavkom vsebovati tudi navedbo, da se zahtevane osebe ne sme preganjati ali zoper njo izvršiti kazen ali predati drugi državi članici zaradi drugega kaznivega dejanja, ki ga je storila pred predajo.

Sklep zoper katerega je možna pritožba na senat okrožnega sodišča se vroči zahtevani osebi, zagovorniku in državnemu tožilcu.

4.5 Redni postopek

V primeru, če zahtevana oseba ne soglaša s predajo, jo mora preiskovalni sodnik takoj zaslišati o možnih razlogih za zavrnitev predaje. Pri zaslišanju morata biti navzoča zagovornik in pristojni državni tožilec, ki lahko podajata svoje predloge in stališča.

Če gre za odločanje o predaji brez soglasja zahtevane osebe, lahko preiskovalni sodnik zahteva od odreditvenega pravosodnega organa dodatne podatke ali zagotovila. Gre zlasti za zagotovila glede razlogov za zavrnitev predaje, zagotavljanja pravic zahtevane osebe v postopkih v državi, ki je odredila nalog, potrebne dokumentacije za odločanje ter pogojev za dopustnost naloga. Preiskovalni sodnik hkrati določi primeren rok za prejem dodatnih zagotovil, lahko pa opravi tudi druga poizvedovalna dejanja, da se ugotovi, ali so podani pogoji za predajo zahtevane osebe. Če teče zoper zahtevano osebo kazenski postopek v Republiki Sloveniji zaradi istega ali kakšnega drugega kaznivega dejanja, navede preiskovalni sodnik to v spisih.

Sklep o dovolitvi ali zavrnitvi predaje kadar zahtevana oseba s predajo ne soglaša, v skladu s predlaganim četrtem odstavkom izda senat okrožnega sodišča, na obrazložen predlog preiskovalnega sodnika. Zoper sklep senata je dovoljena pritožba na višje sodišče.

Preiskovalni sodnik lahko za uspešno izvedbo postopka predaje zahtevane osebe in če so podane okoliščine, ki kažejo na nevarnost, da bo zahtevana oseba pobegnila, na podlagi take odločbe odreditvenega pravosodnega organa ali na predlog pristojnega državnega tožilca odloči ali bo zoper zahtevano osebo odredil pripor ali katerega od drugih ukrepov za zagotovitev navzočnosti ob smiselni uporabi določb ZKP. Ob tem ne preverja ali je podana zadostna stopnja suma, da je zahtevana oseba storila kaznivo dejanje, zaradi katerega je odrejen nalog, ampak na podlagi odločbe oziroma prošnje, odloča le, ali so podane okoliščine, ki kažejo na nevarnost, da bo zahtevana oseba pobegnila.

Sklep odreditvi osebnega omejevalnega ukrepa se vroči zahtevani osebi, zagovorniku in državnemu tožilcu, pripor lahko traja največ mesec dni od dneva, ko je bila zahtevani osebi vzeta prostost. Po tem času sme biti pridržana v priporu samo na podlagi sklepa o podaljšanju pripora senata okrožnega sodišča, ki lahko pripor podaljša vsakič za dva meseca, vendar skupaj ne sme trajati več kot devet mesecev. Sklep o podaljšanju pripora izda senat na obrazložen predlog preiskovalnega sodnika ali pristojnega državnega tožilca. S predlogom morata biti najmanj tri dni pred iztekom roka seznanjena zahtevana oseba in njen zagovornik, ki se lahko pred odločitvijo izjavita o navedbah. Zoper sklep o podaljšanju pripora je dovoljena pritožba zahtevane osebe in zagovornika. Po odločitvi o predaji in do predaje pa mora sodišče, dokler ni izvedena predaja, z uporabo ustreznih ukrepov za zagotovitev navzočnosti zahtevane osebe storiti vse potrebno, da se bo zahtevana oseba lahko predala.

Postopek predaje mora potekati hitro. Če zahtevana oseba soglaša s predajo, je treba pravnomočno odločiti o predaji v desetih dneh po danem soglasju, če pa s predajo ne soglaša, je treba pravnomočno odločiti o predaji v šestdesetih dneh po prijemu ali prvem zaslišanju zahtevane osebe.

Če sodišče ne more odločiti v navedenih rokih, mora o tem takoj obvestiti pravosodni organ, ki je odredil nalog in Eurojust, ter pojasniti razloge za zamudo. V takem primeru se rok lahko podaljša za dodatnih trideset dni.

5 Kolizija več zahtev in nalogov

V praksi lahko pride v postopku odločanja o predaji zahtevane osebe ali o izročitvi tujca do različnih situacij, tudi do sočasne izdaje več nalogov za prijetje in predajo ali do več zahtev za izročitev. Pri odločanju o tem, kateri državi prosilki dati prednost, je treba upoštevati pravila o izročanju in predaji.

5.1 Več zahtev za izročitev

V primeru, ko zahteva izročitev iste osebe več tujih držav, je treba upoštevati, da veljajo v postopku izročitve primarno dvo- ali večstranske pogodbe, šele nato se uporabijo določbe ZKP. Ker bi analiza vsake posamezne pogodbe o izročitvi preseгла namen tega prispevka, lahko ugotovimo, da je splošno pravilo v danih primerih, da če izročitev sočasno zahteva več kot ena država bodisi za enako kaznivo dejanje ali za različna kazniva dejanja, se zaprosena pogodbenica odloči ob upoštevanju vseh okoliščin in še zlasti relativne resnosti in kraja zagrešitve kaznivih dejanj, datumov prošenj, državljanstva zahtevane osebe in možnosti za kasnejšo izročitev drugi državi (17. člen EKI).

Subsidiarno, če pravila Evropske konvencije ne bi dala odgovora na to vprašanje pa ZKP določa, da je treba dati prednost prošnji države, katere državljan je ta oseba. Če ta država ne zahteva izročitve se da prednost prošnji države, na katerem ozemlju je bilo kaznivo dejanje storjeno oz. v primeru da gre za več kaznivih dejanj, prošnji države, kjer je bilo storjeno najhujše kaznivo dejanje. Če je bilo dejanje storjeno na ozemlju več držav ali če se ne ve, kje je bilo storjeno oz. če so kazniva dejanja enako huda, pa prošnji države, ki je prva zahtevala izročitev (533. člen ZKP).

5.2 Več nalogov za predajo

Če so nalog zoper zahtevano osebo odredili pravosodni organi več držav članic, odloči o tem, kateri državi članici bo zahtevana oseba predana, senat okrožnega sodišča (30. člen ZSKZDČEU).

Če je pristojni preiskovalni sodnik obveščen, da je zoper zahtevano osebo odrejenih več nalogov in če še ni izdal sklepa o dovolitvi predaje, mora prekiniti postopek za predajo. Če pa je spis že v odločanju pri senatu, zahteva vrnitev spisa. Po prejemu drugega naloga ali nalogov izvede enoten postopek za predajo ter ga predloži v odločitev senatu. Pred tem lahko preiskovalni sodnik pridobi mnenje Eurojusta.

Senat mora pri odločitvi, kateri državi članici se bo zahtevana oseba predala, ustrezno upoštevati vse okoliščine, še posebej pa težo kaznivega dejanja, kraj storitve kaznivega dejanja, datume posameznih nalogov in dejstvo, ali so odrejeni zaradi izvedbe kazenskega postopka ali zaradi izvršitve kazni zapora.

Sklep se vroči zahtevani osebi, zagovorniku in državnemu tožilcu, ki se smejo zoper sklep pritožiti O pritožbi pa odloča višje sodišče.

O končni odločitvi mora preiskovalni sodnik obvestiti vse odreditvene pravosodne organe (31. člen ZSKZDČEU).

5.3 Primer sočasnega naloga ter zahteve za izročitev

ZSKZDČEU situacijo, kateri organ je pristojen za odločanje, ko sočasno obstajata pravnomočna nalog in zahteva za izročitev zoper isto osebo, ureja v 31. členu, zato v tem primeru ne pride v poštev uporaba določb ZKP, ampak je potrebno uporabiti ZSKZDČEU kot specialnejši predpis. V obravnavanem primeru je torej za odločanje o tem, ali se osebo preda državi članici Evropske unije ali izroči tuji državi, na podlagi 31. člena ZSKZDČEU pristojen senat treh sodnikov Vrhovnega sodišča RS. Postopek odločanja je urejen v 32. členu ZSKZDČEU, ki določa, da Vrhovno sodišče RS pri odločanju ustrezno upošteva vse okoliščine še posebej pa težo kaznivega dejanja, kraj storitve kaznivega dejanja, datume posameznih nalogov in dejstvo, ali so odrejeni zaradi izvedbe kazenskega postopka ali zaradi izvršitve kazni zapora in tiste, ki so določene z ustreznimi mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo.

Ker pri presojanju okoliščin v zvezi z izročitvijo on predajo običajno iz zakonov posameznih držav prihaja do prepovedi izročanja državljanov tudi državi (enako velja tudi za Slovenijo v primeru zahteve za izročitev), bi v primeru, če bi Vrhovno sodišče dalo prednost državi, katere državljan je zahtevana oseba, ta država pa ni hkrati država članica Evropske unije, bi s tem državi prosilki, ki je hkrati država članica Evropske unije onemogočilo uspešno izvedbo kazenskega postopka ali izvršitev kazni zoper zahtevano osebo, saj kot rečeno, običajno za matične države velja prepoved izročanja lastnih državljanov drugim državam, zato je običajno, da daje Vrhovno sodišče prednost državi prosilki, članici Evropske unije in ji s predajo zahtevane osebe omogoči uspešno izvedbo kazenskega postopka ali izvršitev kazni.

Literatura

- Bavcon, L., Bošnjak, M., Brinc, F., Jager, M., Krapac, D., in Maver, D. (1997). Mednarodno kazensko pravo. Ljubljana: Uradni list.
- Bošnjak, M. (2008). Novosti v kazenskem pravu EU po Lizbonski pogodbi. Pravna praksa št. 14, str. 19-21.
- Bošnjak, M. (2008). Slovenska sodišča in evropsko pravo v praksi. Pravna praksa št. 21, str. 6.
- Čater, K. (2008). Izročitev in predaja v Evropski uniji - diplomatska naloga. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Dežman, Z., in Erbežnik, A. (2003). Kazensko procesno pravo Republike Slovenije. Ljubljana: GV Založba.
- Erbežnik, A. (2008). Ustavno sodišče RS ter evropski nalog za prijetje in predajo ali "Kdo se boji Virginije Wolf". Pravna praksa št. 27(1), II-VII.
- Erbežnik, A. (2012). Mednarodna kazenskopravna pomoč in novela ZKP-K. Podjetje in delo št. 7, str 1351.
- Erbežnik, A. (2010). Evropski nalog za prijetje in predajo - temna stran meseca. Pravna praksa št. 42, str. 10.
- Fišer, Z. (2005). Nekateri problemi v razvoju mednarodne pravne pomoči v razvoju mednarodne pravne pomoči. Podjetje in delo 31(6/7), str. 1327-1341.
- Ministrstvo za pravosodje RS. (2013). Pridobljeno na: http://www.mp.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/mednarodne_pogodbe_s_podrocja_pravosodja.
- Okvirni sklep Sveta o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (2002) Uradni list EU, (L 190/2002).
- Predlog zakona o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije - ZSKZDČEU EPA 1533-IV Prva obravnava. Poročevalec DZ, (60/2007).
- Skubic, N. (2008). Evropski nalog za prijetje in predajo. Pravna praksa št. 35, str. 34.

- Slovenska tiskovna agencija - STA (2013). Hrvaška bo umaknila "lex Perković". Pridobljeno na: <http://www.dnevnik.si/svet/hrvaska-bo-umaknila-lex-perkovic> .
- Šugman, K. (2004). Evropski nalog za prijetje in predajo. Pravna praksa št. 23(14) , IV-VII.
- Šugman, K. (2006) Slabo argumentirana odločitev o ENPP. Pravna praksa št. 19, str 30.
- Vrhovno sodišče RS (2008). Sodba I Ips 284/2008. Presoja pripornega razloga - evropski nalog za prijetje in predajo. Pravna praksa št. 41, str. 30.
- Zakon o evropskem nalogu za prijetje in predajo - ZENPP (2004). Uradni list RS, (37/2004) .
- Zakon o kazenskem postopku - ZKP (1994). Uradni list RS, (63/1994, 70/1994, 72/1998, 111/2001, 56/2003, 43/2004, 101/2005, 14/2007, 68/2008, 77/2009 in 91/2011).
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o izročitvi - EKI, Dodatnega protokola k Evropski konvenciji o izročitvi in Drugega dodatnega protokola k Evropski konvenciji o izročitvi (1994). Uradni list RS, (79/94 MP 22/94).
- Zakon o ratifikaciji evropske konvencije o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah in dodatnega protokola k evropski konvenciji o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah - MEKPPKZ (1999). Uradni list RS, (24/99 (MP 25/1999) .
- Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino o izročitvi - BBHI (2002). Uradni list RS, (119/2002 MP 28/2002).
- Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino o pravni pomoči v civilnih in kazenskih zadevah - BBHPP (2010). Uradni list RS, (63/2010 MP 12/2010).
- Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o izročitvi (1995). Uradni list RS, (10/1995 MP 2/1995).
- Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o pravni pomoči v civilnih in kazenskih zadevah (1994). Uradni list RS, (42/1994 MP 10/1994).
- Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo o izročitvi - BMKI (1997). Uradni list RS, (41/1997 MP 11/1997).
- Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo o pravni pomoči v civilnih (1997). Uradni list RS, (41/1997 MP 11/1997) .
- Zakon o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije - ZSKZDČEU (2007). Uradni list. RS, (102/2007).
- Zakon o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije - ZSKZDČEU-1 (2013). Uradni list RS, (48/2013).